

Tidningen *Internationalen* och Syrien-frågan

Introduktion

Följande artikel är en kritik av Syrien-ledaren ”[IS är en produkt av Assad-regimen](#)” i *Internationalen* 10 oktober. Den har skickats till tidningen, men har inte publicerats där än. Artikeln har nedan kompletterats med en nyskriven *Efterskrift* som tar sin utgångspunkt i en aktuell intervju med Mellanöstern-kännaren Gilbert Achar. Det hela avslutas med lästips som dokumenterar den Syrien-debatt som förts tidigare.

Syrien, svar på en ledare

Ledaren i *Internationalen* nr 41 2015, som har rubriken ”IS är en produkt av Assadregimen”, landar i en position som vi (samtliga är vi medlemmar i Socialistiska Partiet) bestämt avvisar. Vi är överens med ledarskribentens beskrivning av Assadregimens auktoritära och våldsamma karaktär. Det handlar om en borgerlig regim som försvarar sig med vilka medel som helst. Även vi vill se denna regim falla. Men vi är inte överens med ledarskribenten när det gäller övriga aktörers roll och när det gäller beskrivningen av konflikten.

Ledaren driver tesen att regimen ligger bakom Islamiska Statens framväxt. Låt oss för det första komma ihåg att Islamiska Staten är resultatet av en splittring i al-Qaida. Det var alltså al-Qaidas syrisk gren al-Nusra som när den trädde in på scenen, av exiloppositionen beskrevs som en skapelse av regimen. Al-Nusra attackerade bara oppositionen inte regimen, sas det. Exiloppositionen påstod också att regimen dessutom lät bli att bekämpa al-Nusra. Sanningen var den motsatta. Al-Nusra var från början den mest effektiva och dödliga styrkan i kampen mot regimen. Det är också så att inga vattentäta skott fanns (eller finns) mellan al-Nusra och den uppsjö av islamistiska miliser som exiloppositionen hela tiden gett godkändstämpel.

Att exiloppositionen dessutom spelade ett dubbelspel blev klart när dess ledning i ett senare skede frenetiskt protesterade mot USA:s planerade terroriststämpling av just al-Nusra. Och det är värre än så. Khaled Khoja, exiloppositionens president, erkänner att man nu 2015

samarbetar med al-Nusra, al-Qaidas syriska gren.

IS är ju resultatet av en splittring inom al-Qaida. Al-Nusra skapades av irakiska al-Qaidas gren och när denna ville att al-Nusra öppet skulle bli en del av sin egen organisation vägrade ledningen i Syrien och bibehöll al-Nusra som del av al-Qaida. Irakiska delen bröt med al-Qaidas centrala ledning (som stödde al-Nusra-ledningen) och bildade Islamiska Staten.

Fundamentalistisk sunniislamism är ett fenomen från Pakistan till Marocko. Att förklara dess framväxt som ett resultat av Assadregimens manipulerande är nog lite magstarkt. Det är också väldigt märkligt att ledaren inte med ett ord nämner de politiska centra som verkligen agerat för att skapa detta "monster". Vi tänker givetvis på Saudiarabien och flera andra Golfstater. Dessa har ju på alla sätt verkat för denna reaktionära ideologis spridning. I Syrien har de olika miliserna genom att ansluta sig till den fundamentalistiska ideologin garanterats vapensändningar från gulfen.

Det är riktigt att Assadregimen mötte de hoppingivande protesterna våren 2011 med brutalt våld. Men det är också sant att attacker mot regimstyrkor och polis började redan på våren 2011. Många i den inhemska oppositionen varnade och beklagade detta. Exiloppositionen kom dock redan på hösten 2011 att bejaka väpnade metoder. Militariseringen innebar islamisering. De icke sunnitiska delarna av samhället tydde sig i ren självbevaringsdrift till regimen. Den militära kampen innebar en obönhörlig delning av Syrien efter religiösa skiljelinjer.

Vi ställer oss också kritiska till ledaren när den skriver: *"Vi måste inse att Ryssland har förlängt blodbadet genom sitt stöd, medan väst förlängt blodbadet genom sin passivitet"*. Vad menas? En rimlig tolkning är att skribenten beklagar uteblivna NATO-bombningar. Vi stärks i våra farhågor när vi läser första stycket i ledaren:

"I samband med Obamas besök i Stockholm september 2013 reste många vänstergrupper paroller som "USA ut ur Syrien" efter att USA hotat Assad-regimen med kryssningsmissiler efter diktatorns kemgasattacker. Nu blev hoten inte verklighet. Ryssland skyndade sig till regimen räddning och pressade fram en symbolisk deal där Assad lämnade över en del av kemvapenförrådet till FN. Diktatorn kunde sitta kvar och inbördeskriget fortsatte rasa."

Vi frågar: Hade inte freds- och vänstergrupper rätt i att försöka stoppa USA-bombningar?

Ledarskribenten vill att *"vi i vänstern ska rikta vårt stöd till de demokratiska och progressiva delarna av oppositionen som fortfarande lever, mot alla odds."*

Vi håller med. Men de demokratiska och progressiva har ju ingen som helst militär tyngd och deras enda chans att överleva och kunna spela en roll i framtiden är att krigshandlingarna upphör. Vi anser att ett framförhandlat eldupphör är vad som måste eftersträvas. Exiloppositionen anser inte det. De anser att Assad först måste avgå. Dessa liberaler och muslimska bröder är beredda att i sina luftkonditionerade konferenssalar stå principfasta tills den siste syriern på marken massakrerats. Eller drunknat i Medelhavet.

Att nå ett eldupphör innebär inte ett godkännande av regimen. Det innebär att man inser det konkreta läget. Den unga bolsjevikregimen förhandlade med den tyska imperialismen 1918. Man ingick en mycket tung separatfred. Med stora territoriella förluster med mera. Alternativet var fortsatt blodbad och kaos.

Men nu är det inga bolsjevikar som har makten på oppositionssidan utan proimperialistiska liberaler och islamister. De förkastar förhandlingar. Det som skulle kunna vara möjligt är en FN-ledd förhandling. Det är oklart var ledarskribenten står i denna fråga.

"Varje avtal som innebär att diktatorn och hans män går fria är ett recept för ytterligare kaos" står det i ledaren. Oklart. Så vi ställer frågan: Är vi överens om att ett eldupphör är det

eftersträvansvärda? Även om Assad inte omedelbart måste avgå?

Ett eldupphör mellan regimen och den väststödda oppositionen innebär dock inte att hotet från IS och al-Nusra m.fl. försvinner.

De kurdiska rörelserna PYD och PKK har varit bålverk i kampen mot fundamentalisterna och det är naturligtvis som ledaren i Internationalen också konstaterar vänsterns plikt att stöda kurderna i denna kamp. Vi kan samtidigt se att Nato sluter upp bakom Turkiets regering när denna idag attackerar PKK. Väst hjälper därmed aktivt till med att hugga kniven i ryggen på kampen mot IS. Och faktiskt också med att mörda den demokratiska processen i Turkiet.

Ett eldupphör mellan den syriska regimen och den väststödda oppositionen och miliserna skulle i alla fall ge alla anständiga krafter större möjlighet att försvara sig mot IS, al-Nusra m.fl.

Peter Belfrage, Mark Comerford, Stig Eriksson, Martin Fahlgren, Anders Hagström, Anders Karlsson, Peter Widén och Tomas Widén

Efterskrift

Gilbert Achcar är en känd Mellanöstern-expert. Han hade länge – enligt undertecknads uppfattning – en alltför optimistisk syn på utvecklingen i Syrien. Hans tro på upprorets progressiva potential fick honom att underskatta eller bortse från många omständigheter och händelser som tydde på att upproret var på väg att spåra ur, och att man därför måste försöka bryta denna utveckling. Till de problem som redan från början var uppenbara var att det saknades progressiva revolutionära ledarskap och partier/organisationer med folklig förankring. Allteftersom upproret fortskred kom därför etniska och religiösa motsättningar, klantillhörigheter m m att spela en allt större roll. Detta innebar i sin tur att det utdragna kriget bara kunde leda till islamisering, dvs stärkandet av reaktionära islamistiska krafter och isolering och marginalisering av de redan svaga sekulära och progressiva krafterna.

Med tanke på hur det hela har utvecklats har det blivit allt svårare att hävda att fortsatt krig skulle kunna leda till något positivt.

I en ny intervju – se [The Russian military operation in Syria](#) (publicerad 19/10 på webbplatsen *International Viewpoint*) – så framgår det att nu även Achcar insett detta. På frågan om han tror att det skulle kunna bildas någon ”koalition” som skulle öppna ett ”progressivt perspektiv” för Syrien svarade han:

För att vara ärlig, jag är inte alls optimistisk när det gäller de befintliga styrkorna – allesammans. Det bästa man för närvarande kan hoppas på är ett slut på kriget. Att få stopp på denna fruktansvärda blodsutgjutelse och förstörelse av landet är det viktigaste. Ett progressivt alternativ kommer att behöva byggas upp på nytt utifrån den potential som fortfarande existerar. Även om det inte finns några betydande organiserade krafter som representerar ett progressivt alternativ, finns det fortfarande en viktig potential som består av många av de ungdomar som startade upproret 2011. Tusentals av dem är nu i exil, andra är i fängelse. Många andra är kvar i Syrien, men kan inte spela en avgörande roll i inbördeskriget. Vi behöver först få stopp på kriget. Oavsett vad krigets slut kan föra med sig, så kommer det att vara positivt ur denna synvinkel. Men för att situationen ska kunna väcka någon optimism krävs det att det växer fram ett nytt progressivt alternativ på grundval av den befintliga potentialen.

Han drar således samma slutsats som vi, nämligen att den helt överskuggande målsättningen måste vara att få stopp på kriget, både för att begränsa det syriska folkets enorma lidande och därför att det är endast på det sättet som progressiva krafter kan få möjlighet att organisera sig och göra sin röst hörd. När det gäller denna avgörande punkt, att det primära och viktigaste idag är att få stopp på kriget, är vi alltså fullkomligt överens med Achcar.

Frågan är om även vi i SP är överens om detta? Om så är fallet, då borde det få politiska konsekvenser, t. ex. borde vi ställa oss uppgiften att tålmodigt och enträget förklara detta för alla som fortfarande anser att det minst onda är fortsatt krig eller som tror att det inte finns något annat alternativ.¹

Tyvärr har stora delar av den organiserade syriska oppositionen – och då inte bara islamister av olika schatteringar, utan även sekulära politiska grupperingar – kommit att inta en fastlåst position som säger nej till varje kompromiss, t ex har man framfört att man inte ens kan börja *förhandla* om eldupphör innan Assad avgått.² Man verkar tro att sådana förhandlingar – och ett vapenstillestånd – skulle vara liktydigt med kapitulation. Det behöver dock inte alls vara fallet, vilket det finns flera historiska exempel på.

I artikeln ovan nämns Brest-Litovsk-freden 1918. Ett annat exempel är 1973 års Paris-avtal om Vietnam/Indokina, vilket bl a innebar ett eldupphör, där Saigon-juntan satt kvar i orubbat bo. Var detta en kapitulation? Nej givetvis inte, vilket den fortsatta utvecklingen visade! Paris-avtalet innebar att de storskaliga striderna på marken upphörde, samtidigt som det amerikanska bombkriget avslutades, vilket gav de revolutionära krafterna – och de krigsplågade massorna – ett andrum, samtidigt som de undergrävande krafterna fortsatte att verka på Saigon-sidan. Och två år senare, när omfattande strider bröt ut på nytt, visade det sig att Saigon-arméns stridsmoral i stort sett hade gått upp i rök – många militära förband föll ihop som korthus – och det tog bara några månader innan Saigon-regimens saga definitivt var all. Detta kan vara nyttigt att ha i åtanke när man betraktar Syrien.

Lästips

Den som vill veta mer om Syrien-konflikten rekommenderas först och främst artikeln [Den syriska katastrofen](#) (från april 2015) av Peter Widén. Den ger en utförlig redogörelse för Syrien-upprorets historia, hur det startade och utvecklades, de olika inblandade politiska och andra krafterna (även internationella) m m.

Men det finns mycket mer att säga om saken. Vi är flera i SP som sedan länge (i ett stort antal inlägg) tagit upp olika aspekter av Syrien-konflikten och även dragit upp riktlinjer för en politik som pekar ut en annan inriktning än den alltmer katastrofala kurs som upproret styrt in på. I dessa inlägg diskuteras även (ur ett historiskt perspektiv) sådant som problem med väpnad kamp, frågan om när och hur kompromisser kan bli nödvändiga, jihadismens växande roll m m.

Här följer ett urval av dessa texter (det mesta är artikelsamlingar):

[Syrien – kommenterad artikelsamling](#) (januari 2013)

[Syrien och Socialistiska Partiet](#) (november 2013)

¹ Se artikeln [Fyra sätt att få slut på kriget i Syrien](#) för olika scenarier.

² Det är fö en märklig ståndpunkt att just *personen* Assad skulle vara nyckelfrågan. Assad-regimen handlar inte bara om en person, utan den har en social bas (delar av borgarklassen och bland icke sunnimuslimska befolkningsgrupper, särskilt alawiter). Den är beroende av och kan stödja sig på stora delar av våldsapparaten, den stöds av etniska minoriteter som är rädda för vad som skulle hända om regimen störtas m m.

Att bara byta ut Assad och bevara den befintliga statsapparaten skulle fö inte förändra mycket, även om det nog är en lösning som västmakterna och kanske även Ryssland skulle föredra, eftersom man, bl a efter erfarenheterna av Irak och Libyen, fruktar att annars förlora greppet.

[SP-debatt om Syrien](#) (november 2013)

[Nej till innehållslöst vapenskrammel – Syrien och vänstern](#) (november 2013)

[SP-debatten om Syrien går vidare - artikelsamling](#) (december 2013)

[Synpunkter på FI:s Syrien-resolution](#) – en kritisk genomgång (april 2014)

[Syrien brinner – två bokrecensioner](#). Om Aron Lunds viktiga bok om upproret i Syrien

Om den s k Islamiska Staten:

[Vänsterpress om Islamiska staten](#) (september 2014)

[Vänsterpress om Islamiska staten, Irak och Syrien](#) (september 2014)

[Böcker om Islamiska Staten \(IS\)](#) – recensioner och utdrag (mars 2015)

[Loretta Napoleoni om Islamiska Staten](#) – med utdrag ur boken (maj 2015)

[Patrick Cockburn om IS/ISIS - Jihadisternas återkomst](#) – Bokrecensioner (oktober 2015)

I de flesta texterna ovan finns ytterligare länkar till andra artiklar som på olika sätt belyser Syrien-konflikten.

23/10 2015 Martin F